

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
OPĆINA GRADAČAC

H.K.Gradašćevića 54, 76 250 Gradačac, telefon 035/369-772, fax. 035/369-772, e.mail: cz.gradacac@bih.net.ba, www.gradacac.ba

IZVJEŠTAJ
o ostvarenim rezultatima deminiranja, prikupljanja i uništavanja
neeksplozivnih ubojitih sredstava na području općine Gradačac u 2014. godini

Gradačac, januar 2015. godine.

IZVJEŠTAJ

o ostvarenim rezultatima deminiranja, prikupljanja i uništavanja neeksplozivnih ubojitih sredstava na području općine Gradačac u 2014. godini

I – UVOD

Bosna i Hercegovina se i nakon 19 godina po završetku ratnih dejstava, još suočava sa problemom visoke zagadjenosti minama i eksplozivnim sredstvima zaostalim iz rata. Slična situacija je i sa našom općinom. Uprkos uložnim naporima i izuzetno intenzivnom deminiranju na našoj općini upravo ova sredstva predstavljaju jednu od glavnih opasnosti po sigurnost građana i prepreku za održivi život na pojedinim područjima općine.

Protivminsko djelovanje u Bosni i Hercegovini podrazumijeva aktivnosti kao što su:

- Humanitarno deminiranje
- Pomoć žrtvama mina
- Upozoravanje na mine
- Uništavanje mina i NUS-a

Humanitarno deminiranje, kao jedna od komponenti protivminskih akcija, podrazumijeva radnje kojima se uklanja opasnost od mina i NUS-a u BiH. Ovom aktivnošću je obuhvaćeno sistematsko i generalno izviđanje te izrada projektne dokumentacije koju sprovodi BHMACH, dok operacije tehničkog izviđanja, čišćenja površina i objekata kao i operacije podvodnog čišćenja i uklanjanja eksplozivnih sredstava zaostalih ratom, obavljaju akreditovane deminerske organizacije

U Bosni i Hercegovini trenutno djeluje više organizacija akreditovanih za protivminsko djelovanje i to:

- Vladine organizacije (Oružane snage, Civilna zaštita Federacije, RS i Brčko-Distrikta);
- Nevladine organizacije;
- Komercijalne organizacije (lokalne i strane) i
- Monitoring agencije.

Trenutno u BiH ima oko 2500 akreditovanih deminera.

Rezultati deminiranja na nivou BiH u periodu 1996-2014

Veličina sumnjive površine u Bosni i Hercegovini trenutno iznosi 1.240 km² u odnosu na 4.200 km², koliko je iznosila 1996. godine. Ova činjenica svjedoči o tome da je opšta opasnost značajno reducirana, ali i dalje predstoji još mnogo rada na daljoj redukciji i uklanjanju opasnosti od mina. Tokom 1996. godine, registriran je i najveći broj žrtava, skoro 50 mjesečno. U takvoj situaciji, protivminsko djelovanje je opravdano naznačeno kao uvjet za povratak izbjeglica i raseljenih lica, rekonstrukciju i razvoj prirodnih i ekonomskih kapaciteta zemlje.

Donošenjem Zakona o deminiranju 2002. godine uspostavljena je centralna struktura BHMACH na državnom nivou pri Ministarstvu civilnih poslova. U istoj godini donesena je i prva Strategija protivminskog djelovanja 2002 – 2009. godine, što je značajno unaprijedilo funkcionalnost strukture, ali i osiguralo kvalitet, ekonomičnost i efikasnost cjelokupnog procesa.

Prepoznata je potreba da se u narednom ciklusu od 10 godina (2009-2019) planira protivminsko djelovanje u skladu sa prioritetima i potrebama zemlje, kao i raspoloživim znanjima i tehnikama, što je sadržano u prijedlogu Strateškog plana za period 2009-2019 kojim je predviđeno oslobađanje od mina lokacija I i II kategorije te obilježavanje III kategorije miniranog zemljišta.

Upozoravanje na mine i opasnost od mina

Upozoravanje na mine je jedna od komponenti protivminskog djelovanja sa osnovnim ciljem da kroz edukaciju, informisanje putem medija ili direktnim kontaktom sa rizičnim ciljnim grupama podigne svijest o opasnosti od mina, smanji mogućnost novih nesreća i ukaže na dugoročnost opasnosti od mina i eksplozivna sredstva zaostala iz rata (ESZR). Dugoročno smanjenje rizika od mina može se efikasno i provjereno postići samo stalnim provođenjem akcija upozoravanja na mine i ESZR. Upozoravanje na mine/ESZR obuhvata javno informiranje, edukaciju stanovništva i povezivanje sa ugroženom zajednicom.

U periodu od 1992. pa do danas, a prema informacionom sistemu BHMACH-a, koji objedinjuje podatke o žrtvama mina, žrtava kasetne municije i žrtvama ESZR-a, u Bosni i Hercegovini su stradale ukupno 8.295 osobe. U periodu od 1992. godine pa do kraja 1996. godine evidentirano je stradanje 6.317 osoba, dok je u poslijeratnom periodu od 1996.godine do danas stradalo 1.709 osoba, od čega je 597 osoba smrtno stradalo, 759 osoba je povrijeđeno, dok za 352 nastradale osobe nije poznat ishod stradanja.

U 2014.godini u BiH je registrovano 8 minskih incidenata pri čemu je ukupno stradalo 13 osoba, od čega su smrtno stradale 3 osobe dok je 10 osoba povrijeđeno. 2014.godine stradalo je 6 maloljetnih osoba a uzrok njihovog stradanja je igra sa pronadenim ESZR-a i/ili sakupljanje sekundarnih sirovina.

Najčešći razlozi stradanja odraslih su nepoštivanje minskih oznaka i ulazak u sumnjiva područja zbog ekonomskih razloga tipa sječa šume, berba šumskih plodova, sakupljanje sekundarnih sirovina.

Od 1996 godine do danas prilikom obavljanja poslova deminiranja stradalo je ukupno 115 deminera, od čega i 2 zaposlenika Centra za uklanjanje mina u BiH. Od ovog broja 32 deminera je lakše povrijeđeno, 37 su zadobili teže povrede dok je 46 deminera smrtno stradalo.

Pomoć žrtvama mina

Pomoć žrtvama mina predstavlja sveobuhvatan proces koji uključuje medicinsku, psihološku, društvenu i ekonomsku komponentu u cilju potpune socio ekonomske reintegracije žrtava mina u društvu.

Normativna regulativa u oblasti deminiranja i prikupljanja i uništavanja NUS-a

Iako je aktivnost deminiranja i prikupljanja NUS-a vrlo kompleksna, normativno regulisanje ovih oblasti je prilično kasnilo. Tako je 2002.g. donesen Zakon o deminiranju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 5/02) kojim je uspostavljena centralna struktura BHMACH-a na državnom nivou pri Ministarstvu civilnih poslova.

Naredne 2003.g. donesen je i Zakon o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10) kojim je propisano je da je da je zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava jedna od 15 mjera zaštite i spašavanja.

II - MINSKA SITUACIJA NA OPĆINI GRADAČAC I OSTVARENI REZULTATI DEMINIRANJA NA PODRUČJU OPĆINE U PERIODU OD 1997-2014.G.

Zbog intenzivnih ratnih dejstava i dužine linije odbrane od cca 75 km 1992.g., do 45 km 1995.g. preko 75% općine bilo je pod direktnim uticajem mina i NUS-a .

Prema prvim procjenama 1996.g. očekivana rizična površina (sumnjiva površina) od mina iznosila je oko 35,5 km².

Prema Elaboratu sistematskog izvidjanja Federalnog MAC-a radjenog 2001.g. procjena rizične površine na našoj općini prikazana je u slijedećoj tabeli:

Rizične površine i površine bez vidljivog rizika na području Općine Gradačac 2001.g.

Ukupna površina općine m ²	Ukupna očekivana rizična površina m ²	Procenat rizične površine u odnosu na površinu općine m ²	Očekivana rizična površina po kategorijama m ²			Procenat očekivane rizične površine po kategorijama (%)			Očekivana površina bez vidljivog rizika	
			I kategorija	II kategorija	III kategorija	I kategorija	II kategorija	III kategorija	m ²	%
226.200.000	16.702.220	7,38 %	1.530.940 m²	10.728.20 m²	4.443.080 m²	9,17	64,23	26,60	209.497.780	92,62

Kroz razne vidove protivminskih akcija i značajnim aktivnostima Općine i drugih struktura navedena rizična površina je značajno redukovana pa procjenu rizične površine na području naše općine sa 31.12.2014.g. možemo vidjeti u slijedećoj tabeli:

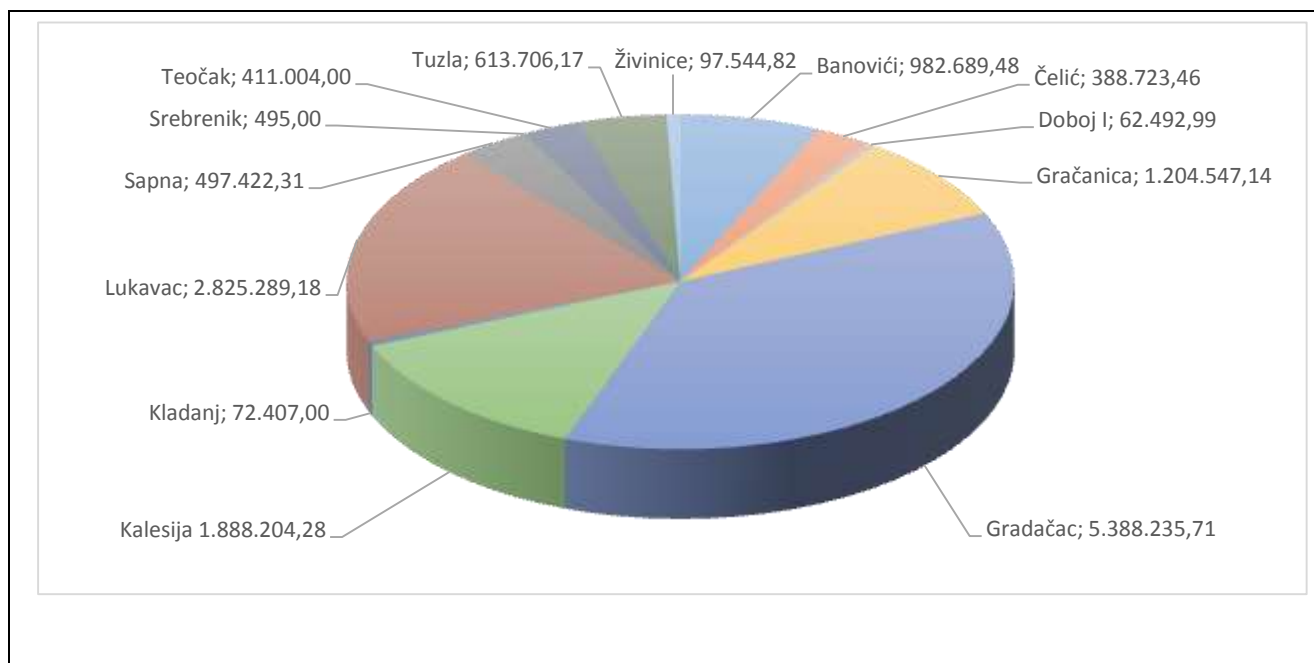
Rizične površine i površine bez vidljivog rizika na području Općine Gradačac 2014.g.

Ukupna površina općine m ²	Ukupna očekivana rizična površina m ²	Procenat rizične površine u odnosu na površinu općine m ²	Očekivana rizična površina po kategorijama m ²			Procenat očekivane rizične površine po kategorijama (%)			Očekivana površina bez vidljivog rizika	
			I kategorija	II kategorija	III kategorija	I kategorija	II kategorija	III kategorija	m ²	%
226.200.000	5.777.172	2,55 %	1.881.420 m²	1.887.092 m²	2.008.660 m²	32,57	32,66	34,77	220.422.828	97,45

Izvor podataka: Centar za uklanjanje mina u BiH – baza podataka BHMACH

Prema podacima Službe civilne zaštite koji se temelje isključivo na izdatim certifikatima o deminiranoj površini koji su dostavljani od strane BHMACH-a nakon okončanog deminiranja i primljenih radova, od početka izvođenja humanitarnog deminiranja koordinira poslove deminiranja na našoj općini, deminirana površina terena na našoj općini iznosi **5.388.235,71 m²**.

Koliko je intenzivno deminiranje bilo na području naše općine u periodu 1997. - 2014.g., sa ciljem smanjenja rizičnih površina, možemo vidjeti kroz uporedne podatke o deminiranju na općinama TK na slijedećem grafikonu:

Grafikon broj 1.- Pregled deminiranih površina po općinama na području TK
Ukupno: 1997.- 2014.godina – **14.431.906,15 m²**

U narednoj tabeli prikazani su rezultati deminiranja na našoj općini u periodu 1997-2014.g. po godinama:

R/B	GODINA IZVOĐENJA RADOVA	UKUPNO DEMINIRANO	DEMINIRANA POVRŠINA PREMA METODAMA DEMINIRANJA	
			ČIŠĆENJE	TEHN. IZVIDJANJE
1	1997.	30.000	30.000	0
2	1998.	69.275	69.275	0
3	1999.	41.648	41.648	0
4	2000.	295.809	295.809	0
5	2001.	160.799	160.799	0
6	2002.	142.032	102.891	39.141
7	2003.	179.335	179.335	0
8	2004.	248.074	162.943	85.131
9	2005.	439.750	195.101	244.649
10	2006.	194.415,56	73.361,56	121.054
11	2007.	388.632	0	388.632
12	2008.	97.562,56	0	97.562,56
13	2009.	317.711,56	28.892	288.819,56
14	2010.	529.661,2	127.267,2	402.394
15	2011.	641.644	106.420	535.224
16	2012.	672.530	92.779	579.751
17	2013.	544.048,83	21.176,66	522.872,17
18	2014.	395.308	18.773	376.535
SVEGA:		5.388.235,71	1.706.470,42	3.681.765,29

Ovdje treba istaći da je, od ukupno deminirane površine općine, 67% odn. 3.611.220,22 m² deminirano od strane Deminerskog bataljona Oružanih snaga BiH.

III - DEMINIRANJE U 2014. GODINI NA OPĆINI GRADAČAC

Deminiranje u 2014.godini na prostoru naše općine možemo podijeliti u dva segmenta i to:

- a) Deminiranje prostora općine putem standardnih metoda deminiranja tehničkim izvidjanjem i čišćenjem, i
- b) Pilot projekat „IPA 2011-Land Release“ na MSP Avramovina.

a) Deminiranje prostora općine putem standardnih metoda deminiranja tehničkim izvidjanjem i čišćenjem

Polazna osnova za realizaciju zadataka iz oblasti deminiranja bila je Lista prioriteta deminiranja na području općine Gradačac za 2014. godinu, koju je sačinila Kantonalna uprava civilne zaštite na osnovu općinskih planova za deminiranje sa utvrđenim prioritetima i uz tijesnu saradnju sa Regionalnim uredom BHMACH-a u Tuzli. Saglasnost na ovu Listu dala je Vlada Tuzlanskog kantona.

Tokom deminerske sezone 2014.g. na području naše općine deminirana su 3 projekta (dva projekta tehničkog izviđanja i 1 projekat čišćenja).

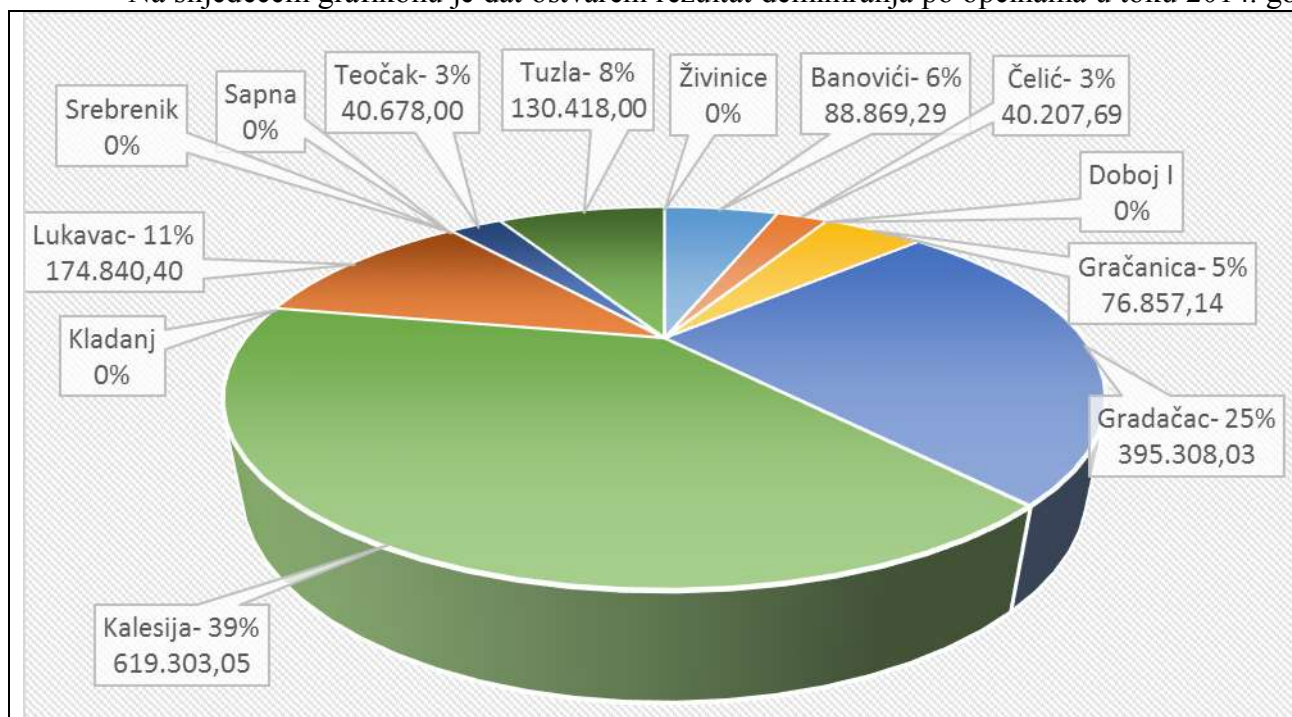
U sljedećoj tabeli je dat pregled realizovanih projekata deminiranja u 2014.g. na području naše općine:

R/b	Lokacija - naziv projekta	Općina	PM akcija	Izvođač	Početak radova	Završ. radova	Ukupno završeno (m ²)
1.	Porebrice - 6	Gradačac	T I	OSBiH	18.07.2013.	31.03.2014.	251.490
2.	Porebrice - 4	Gradačac	Čišćenje	OS BiH	13.11.2014.	27.06.2014.	18.773
3.	LZ Turić – Duge njive A	Gradačac	T I	OS BiH	15.09.2014.	27.11.2014.	125.045
Ukupno :							395.308

Kada je u pitanju ostvareni rezultat deminiranja, a ako se uzmu u obzir i vremenski uslovi odn. prirodne nesreće koje su zadesile našu općinu u tri navrata možemo zaključiti da je 2014. godina bila prilično uspješna sa aspekta humanitarnog deminiranja na području naše općine.

Posebno treba istaći da je prema svim raspoloživim podacima LZ Porebrice zaključno sa 2014.godinom kompletno deminirana.

Na sljedećem grafikonu je dat ostvareni rezultat deminiranja po općinama u toku 2014. godine.

Grafikon broj 2- Pregled deminiranih površine po općinama TK u 2014. godini, izvor KUCZ Tuzla (Ukupno deminirano u 2014.g.: 1.566.481,60 m²)

a) Pilot projekat „IPA 2011-Land Release“ na MSP Avramovina.

Sredinom tekuće 2014. godine na području BiH je započela realizacija aktivnosti u sklopu implementacije IPA 2011 "Land Release" projekta, koji su finansijski podržani od strane Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini.

Dva takva pilot projekta su realizirana na području TK i to u općinama Gradačac i Teočak.

Posebno je potrebno istaći da je na području MSP (minski sumnjivog područja) Avramovina radjen kroz ovaj projekat tretirana sumnjiva površina od cca 1.180.000 m² odn. 1,18 km² koja nije prikazana u gore navedenim podacima o deminiranom području općine u 2014.g. obzirom da još nije dobiven odgovarajući certifikat.

Na terenu su završene aktivnosti ciljane istrage na 18 mikrolokacija. Ciljanom istragom se tretiraju svi indikatori miniranosti (minski zapisnici, minske nesreće, informacije od lokalnog stanovništva i dr.). Aktivnosti na realizaciji ovog projekta su provodili deminerska organizacija „DEMIRA“ Orašje sa timovima BHMACH-a RU Tuzla.

Implementacija pilot projekta „IPA 2011-Land Release“ na MSP Avramovina u općini Gradačac

U toku 2014. godine na prostoru lokalne zajednice Avramovina su provedene aktivnosti netehničkog izviđanja i ciljane istrage u sklopu implementacije 4 pilot projekta na cijelom prostoru BiH, pod nazivom „IPA 2011-Land Release“ (oslobađanje zemljišta), koji se finansira od strane delegacije EU u BiH. Cilj projekta je da se iznađu nove metode i novi pristup rada u deminiranju i ubrza proces oslobađanja i vraćanja sumnjivih i rizičnih površina krajnjim korisnicima. Na osnovu rezultata rada bi trebale da se donesu nove procedure i izvrši standardizacija cijelog procesa.

Proces se praktično sastoji iz četiri faze:

-I faza-Analitička i grafička obrada podataka: U ovoj fazi se vrši obrada svih raspoloživih podataka o sumnjivim i rizičnim površinama na određenom prostoru (podaci o zapisnicima MEP-a, informacijama od bivših pripadnika vojski, lokalnog stanovništva i povratnika, lokalne zajednice, dosadašnjim poduzetim PMA, nesrećama i i minoicidentima, kao i svim druguim informacijama iz dostupnih baza podataka).Sve informacije se obrađuju na analitičkim i grafičkim podlogama.

Za 1/z Avramovina ovaj proces su provodili timovi BH MAC-a RU Tuzla u periodu od oktobra 2013. god. do februara 2014. godine.

-II faza-Netehničko izviđanje: U ovoj fazi se na terenu vrši provjera svih raspoloživih podataka o sumnjivim i rizičnim površinama i prikupljanje novih informacija, vrši identifikacija indikatora miniranosti i određuju površine za ciljanu istrage. Nakon završenih aktivnosti na terenu vrši se izrada Operativnih planova i Izvještaja o NTI.

Za 1/z Avramovina ovaj proces su u saradnji sa OSCZ Gradačac provodili timovi BH MAC-a RU Tuzla u periodu od februara 2014. god. do maja 2014. godine.

-III faza-Ciljana istraga ili ciljano tehničko izviđanje: U ovoj fazi se tehničkim metodama kroz proces čišćenja i izradom istražnih staza vrši tretiranje svih indikatora miniranosti. Oko svih indikatora miniranosti se vrši čišćenje prostora sa sigurnosnim pojasom od minimalno 10 m. od svakog pronađenog sredstva prema Standardu za uklanjanje mina u BiH. Pored toga oko svake ovako tretirane površine vrši se i čišćenje istražnim stazama šireg sigurnosnog pojasa, da bi se otklonile dodatne sumnje. U toku rada se i dalje prikupljaju dodatne informacije i potvrđuju postojeće informacije o miniranosti.

U 1/z Avramovina ovaj proces je u periodu od 11.06. do 22.07. 2014. godine uspješno provela deminerska organizacija NGO Demira (finansirana od stranedelegacije EU u BiH), uz stalni nadzor i operativno usmjeravanjetimova BH MAC-a RU Tuzla. **Na ukupno 18 planiranih lokacija za ciljanu istragu, ukupno je očišćena površina od 19.975,00 m² i očišćena površina kroz istražne staze od 30.090,00 m². Sva pronađena MES su u dva navrata uništena na licu mjesta.**

Na dijelu lokacije, koje nije bilo moguće uraditi na ovaj način, pripremljena su 4 projekta deminiranja koji će se tretirati na dosadašnji način i to:

- ID 9430, Avramovina-Gajevi, čišćenje P = 56.827,54 m²
- ID 9432, Avramovina-Gajevi 2, čišćenje P = 17.347,96m²
- ID 9433Avramovina-Gajevi 3, tehničko izviđanje P = 44.416,82 m²
- ID 9434Avramovina-Gajevi 4, čišćenje P = 13.744,41m²

Za sve projekte su obezbijedena sredstva za deminiranje od strane ITF – USA donacija, i trenutno je u proceduri odabir izvođača radova. **Planirano je da se projekti implementiraju na terenu do kraja maja 2015. godine.**

-IV faza-Završno dokumentiranje i izrada izvještaja i vraćanje zemljišta: U ovoj fazi se vrši izrada završne dokumentacije, izvještaja, uvjerenja i certifikata i zvanično vraćanje zemljišta krajnjim korisnicima.

Za l/z Avramovina ovaj proces je planiran da se uradi nakon svih završenih aktivnosti, po planu do kraja juna 2015. godine. Sa svim provedenim aktivnostima planirano je vraćanje ukupno 1.310.000 m² površine krajnjim korisnicima, odnosno da se kompletan prostor l/z oslobodi od rizika mina.

IV – OBILJEŽAVANJE SUMNJIVIH POVRŠINA

Pored trajnog i polutrajnog obilježavanja sumnjivih površina u sklopu projekata koji su bili predmet izvođenja deminerskih radova, tokom 2014. godine nije bilo realizacije projekata koji su za cilj imali postavljanje trajnih znakova i upozoravajućih bilborda obzirom da je u periodu 2009-2011.g. izvršeno postavljanje istih na 13 lokacija (Ledenice Donje, Novalići, Rajska, Jasenica, Zelinja Srednja, Međida Gornja, Avramovina i Porebrice). Kao i ranijih godina, svakodnevno se vrši hitno obilježavanje rizičnih površina koje izvode predstavnici RU BHMACH-a.

V – PRIKUPLJANJE I UNIŠTAVANJE NEEKSPLODIRANIH UBOJNIH SREDSTAVA

Realizacija zadataka na uklanjanju NUS-a obavljena je na osnovu prijave građana Službi civilne zaštite Općine Gradačac i PU Gradačac.

Tokom 2014. godine pripadnici Službe CZ i „A” tima FUCZ, kao jedine organizirane snage osposobljene i opremljene za izvođenje poslova preuzimanja, prevoženja, privremenog skladištenja i uništavanja NUS-a, odradili su 89 zadatka i neutralisali su 1747 komada NUS-a i 1,4 kg eksploziva. U slijedećoj tabeli dat je pregled prikupljenih i uništenih količina MES-a i NUS-a u periodu 1996.-2014.g:

P R E G L E D

prikupljenih i uništenih MES-a i NUS-a u periodu 1996-2014.g. po godinama

R/B	GODINA PRIKUPLJANJA	BROJ DOJAVA	VRSTA MES-a I NUS-a											
			Municija manjeg kalibra do 12,7 mm	Municija većeg kalibra do 40 mm	Ručne bombe	Mine za MB	Projektili – razni do 155 mm	Pješadijske mine	Tenkovske mine	Tromblonske mine	Rakete: Osa, Zolja, Munja, mine za RB, maljutke	Avio bombe	Upaljači – razni	Eksploziv (kg).
1	1996.	2788	4500	573	329	284	498	253	22	711	164	12	80	500
2	1997.	578	236	4	50	29	30	84	11	77	34	3	197	43,6
3	1998.	121	367	1	46	9	6	5	1	35	21	0	2	0
4	1999.	425	6060	40	314	1	46	64	15	50	7	0	0	0
5	2000.	76	183	5	109	8	20	10	4	48	26	2	84	9
6	2001.	49	153	2	22	14	4	7	0	41	16	1	0	0

7	2002.	78	443	4	29	19	11	47	7	30	19	1	0	0
8	2003.	56	2548	1	39	18	5	28	1	45	5	1	1	0
9	2004.	46	0	1	7	9	4	6	5	15	7	0	0	0
10	2005.	28	0	0	2	10	8	1	5	10	6	1	0	0
11	2006.	59	12	2	13	19	13	4	2	15	8	0	0	0
12	2007.	76	304	8	36	6	9	5	4	16	9	0	8	0,6
13	2008.	121	1250	5	88	16	12	9	0	26	25	1	28	0,5
14	2009.	103	1077	6	65	8	6	5	3	35	5	0	13	0
15	2010.	93	1090	10	78	12	7	1	8	24	6	1	4	1,8
16	2011.	83	1919	9	72	11	5	1	7	56	5	0	2	0,6
17	2012.	62	622	25	36	6	1	2	5	14	5	0	0	0,2
18	2013.	62	672	2	45	5	4	8	1	9	11	1	108	17,1
19	2014.	89	1620	8	52	14	6	10	1	18	8	1	9	1,4
UKUPNO:		4993	23056	706	1432	498	695	550	102	1275	387	25	536	574,8

Ovdje moramo istaći problem skladištenja MES-a i NUS-a koji trenutno odlažemo u podrumskim prostorijama PU Gradačac, koje ne ispunjavaju potrebne propisane uslove. Takođe značajan problem predstavlja i neadekvatna lokacija za uništavanje prikupljenih minskoeksplozivnih sredstava.

VI – STRADANJE OSOBA OD MINA, MINSKOEKSPLOZIVNIH SREDSTAVA I NUS-A

Prema zvaničnim podacima BHMAG-a, u periodu od 1996. do kraja 2014. godine, u BiH je od mina stradalo 1.687 stanovnika.

Prema podacima Službe civilne zaštite na području naše općine stradale su ukupno 53 osobe od kojih 20 smrtno a 33 teže ili lakše ranjeno.

U 2014.g. nije registrovan nijedan minoincident odn. stradanje od mina na našoj općini.

U narednoj tabeli dat je pregled stradanja od mina i NUS-a na našoj općini u periodu 1996.-2014.g.:

PREGLED **poginulih i ranjenih od mina i NUS-a u periodu od** **1996. - 2014. godine**

R/B	GODINA STRADANJA	POGINULI	RANJENI
1	1996.	9	16
2	1997.	7	1
3	1998.	1	4
4	1999.	0	4
5	2000.	0	0
6	2001.	0	0
7	2002.	1	1
8	2003.	1	0
9	2004.	0	1
10	2005.	0	0
11	2006.	0	0
12	2007.	0	2

13	2008.	0	1
14	2009.	0	1
15	2010.	0	0
16	2011.	1	2
17	2012.	0	0
18	2013.	0	0
19	2014.	0	0
UKUPNO :		20	33

Kao što se može vidjeti iz tabele, u periodu 1996-1999.g. registrovan je najveći broj stradanja od mina i NUS-a (blizu 80%). U narednim godinama, zahvaljujući provedenim protivminskim akcijama (deminiranje, upozoravanje na mine i dr.), drastično je smanjeno stradanje od MES-a i NUS-a na našoj općini, a u posljednje 3 godine nije registrovano nijedno stradanje od ovih sredstava.

VII ZAKLJUČCI I PRIJEDLOG MJERA

Sumirajući rezultate deminiranja u 2014. godini možemo ovu godinu ocijeniti kao jednu od uspješnijih od početka izvođenja operacija humanitarnog deminiranja od 1997.godine.

Općina Gradačac je u poslijeratnom periodu bila jedna od najugroženijih kako na TK tako i u FBiH, po veličini rizične površine i broju stradalih od mina i NUS-a u tom periodu. Zahvaljujući izuzetno intenzivnom deminiranju odn. reduciranju rizične površine, kroz određene vidove protivminskih aktivnosti, naša općina se više ne nalazi u vrhu općina po veličini sumnjive površine u TK.

Iako su postignuti značajni rezultati moramo uzeti u obzir i činjenicu da, ako uzmemo prosjek deminiranja u proteklih 19. godina na našoj općini (cca 300.000 m²) i trenutnu rizičnu površinu po podacima BHMACH-a (5.777.172 m²), poslove deminiranja mogli bismo okončati u narednih 20-tak godina, što je objektivno izuzetno dug vremenski period.

Značajan pomak, u smislu bržeg rješavanja deminiranja, donosi primjena novih tehnika deminiranja – kao što je tehnika “oslobadjanja zemljišta” koju smo obradili u ovom izvještaju, a koja može doprinijeti značajnom skraćivanju već navedenih rokova deminiranja.

Trenutno na tržištu poslovi deminiranja se kreću oko 1 €/m² za deminiranje tehnikom tehničkog izviđanja odnosno 2 €/m² za deminiranje čišćenjem, što znači da bi za deminiranje 5.777.172 m² rizične površine na našoj općini, sa prosječnom cijenom deminiranja od 1,5 €/m², bilo potrebno oko 17 miliona konvertibilnih maraka.

Da bi se ubrzao proces deminiranja i kvalitetno riješila problematika prikupljanja MES-a i NUS-a na području naše općine predlažemo slijedeće mjere:

1. Izvršiti detaljnu analizu postojećih podataka o veličini i kategorizaciji sumnjivih površina na našoj općini koji se vode pri BH MAC-u.
2. Planirati i osigurati potrebna finansijska sredstva za realizaciju planiranih poslova deminiranja, a naročito sufinansiranog deminiranja, iz Budžeta općine i angažovati se na obezbjedjenju donatorskih i drugih izvora finansiranja, naročito putem partnerskih gradova iz Evrope.
3. Anketirati potencijalne donatore i sagledati mogućnost osnivanja Fondacije za deminiranje Općine Gradačac, u okviru koje bi se prikupljala donatorska sredstva od fizičkih i pravnih lica i iz drugih izvora koja bi bila korištena za finansiranje poslova deminiranja na području Općine.
4. Sagledati mogućnosti za obezbjedjenje adekvatnog prostora za odlaganje minsko eksplozivnih sredstava kao i poligona za uništavanje MES-a i NUS-a.

Služba civilne zaštite
Općine Gradačac